



# portret

## 'we willen een vonk laten overslaan voor kunst en cultuur'

Onder de naam **Kunstmagneet** besteden acht Haagse basisscholen extra veel tijd aan kunst- en cultuureducatie. Sinds het schooljaar 2001-2002 ontwikkelen de leerlingen kennis, vaardigheden en gevoel voor kunst, zowel onder schooltijd als [facultatief] daarbuiten. De Kunstmagneetscholen werken daarbij samen met plaatselijke culturele instellingen. Vakdocenten van het Koorenhuis, het Haagse centrum voor kunst en cultuur, verzorgen de lessen. Een gesprek met Wim Biesheuvel [51], projectleider van Kunstmagneet.



Wim Biesheuvel

"Het idee van Kunstmagneet komt uit de Verenigde Staten, waar in zogeheten 'Art magnet schools' in achterstandsgebieden kinderen gestimuleerd worden om hun kwaliteiten te ontdekken en veel breder te ontwikkelen. Dus niet alleen de cognitieve vaardigheden, maar ook hun creatieve intelligentie. In Amsterdam is dat idee opgepikt en in 2001 zijn we in Den Haag gestart. Daar heeft de opkomst van de Brede School zeker aan bijgedragen. Het project Kunstmagneet is eigenlijk één van de uitwerkingen van het gemeentelijk beleid Brede buurtschool. Er waren acht basisscholen in Den Haag die nadrukkelijk meer aan kunstzinnige vorming wilden doen en zich daarmee naar buiten wilden profileren. Vanaf het begin is het Koorenhuis bij het project betrokken geweest. We zijn een organisatie die lessen en cursussen geeft in muziek, theater en dans, maar die ook een breed aanbod heeft voor het primair en voortgezet onderwijs. Scholen kunnen bijvoorbeeld Kunstkisten lenen, of intekenen op een Kunstmenu met theaterprogramma's. Naast dat vaste aanbod kan in principe alles. Als een school vanwege een jubileum een speciale musical wil, kunnen wij dat begeleiden. Het was dus logisch dat we een rol zouden spelen in Kunstmagneet, zowel in de coördinatie als in de uitvoering."

### Hoe werkt kunstmagneet?

"Deze acht scholen hebben ieder een eigen profiel gekozen. De Koningin Beatrixschool en de De la Reyschool doen meer met muziek, de Elout van Soeterwoudeschool en de Prinses Ireneschool kozen voor theater. Jenaplanschool Grote Beer heeft als profiel beeldende kunst, en de Paul Krugerschool werkt met audiovisuele middelen [foto, film, video]. Het Spectrum koos voor dans, en de Bavinckschool heeft het multidisciplinair ingevuld, dat wil zeggen met meerdere podiumkunsten. Binnen dat profiel zijn er drie elementen die steeds terugkeren: er is een lessenserie ontwikkeld met lesbeschrijvingen, er zijn binnen- en buitenschoolse activiteiten die inhoudelijk in het verlengde liggen van de Kunstmagneetlessen, en er is samenwerking tussen de school en een culturele instelling. Zoals het Residentie Orkest, de Artoetek, de culturele website voor kinderen DRAJ.nl of jeugdtheaterschool Rabarber. We hebben geprobeerd

instellingen te vinden in dezelfde wijk als waar de school gevestigd is. Dat is goed gelukt bij de Elout van Soeterwoudeschool. Hun leerlingen kunnen try-outs bezoeken in Theater Zwembad de Regentes in dezelfde wijk en er zijn rondleidingen/ speurtochten en 'kijkjes achter de schermen.' Maar in de meeste gevallen was er dichtbij huis geen geschikte instelling en zijn we in andere delen van de stad gaan zoeken. De kunstlessen zijn in overleg met de school op maat gemaakt en er zijn duidelijke einddoelen vastgelegd. Het is een doorgaande leerlijn geworden voor groep een tot en met acht. In het bestaande rooster is elke week tijd ingeruimd voor toneelspelen, dansen, muziek maken, filmen of schilderen, afhankelijk van het profiel van de school. De lessen worden gegeven door vakdocenten van het Koorenhuis. Die kunnen ook na schooltijd in het schoolgebouw les geven. Dat zijn dan lessen uit het reguliere vrijetijdsprogramma van het Koorenhuis en daar betalen de ouders een gereduceerd tarief voor. Kunstmagneet werd de afgelopen vier jaar gefinancierd door de scholen zelf, de gemeente en het Koorenhuis. Daarnaast was er een materiaalfonds waaruit de scholen konden investeren in gebruiksmateriaal zoals licht- en geluidsinstallaties, audiovisuele apparatuur, muziekinstrumenten etc. Dit fonds werd gevuld door de gemeente en een particulier fonds [Fonds 1818]."

### Welke resultaten hebben de kunstmagneetscholen geboekt?

"Zowel wijzelf als de gemeente Den Haag als opdrachtgever, waren natuurlijk erg benieuwd naar de effecten. Daar is de afgelopen jaren ook onderzoek naar gedaan, onder andere door het SCO-Kohnstamm Instituut van de Universiteit van Amsterdam. We zien bijvoorbeeld dat deze scholen nu kinderen uit de hele stad aantrekken, in plaats van alleen uit hun eigen wijk. Sommige ouders zijn duidelijk gaan kiezen op basis van het kunstprofiel. En de ouderavonden op dansmagneet het Spectrum worden veel beter bezocht nu de kinderen er optreden. Maar veel belangrijker is misschien nog wel wat de kinderen er van vinden. Dat is overigens niet wetenschappelijk onderzocht, maar daar hebben de docenten goed op gelet. De kinderen op deze acht scholen zijn heel enthousiast en kijken echt uit naar de

kunstlessen. Leerlingen die op de eigen leerkracht vrij sloom overkwamen, leven bijvoorbeeld helemaal op bij een theaterles. Er zijn kinderen van muziekmagneetschool Koningin Beatrix die zich aanmelden voor de naschoolse muzieklessen en thuis op of religieuze bijeenkomsten keyboard spelen. Door Kunstmagneet komen alle leerlingen in aanraking met kunstuitingen waar ze anders misschien nooit kennis mee hadden gemaakt. Ook op het sociaal- emotionele vlak zie je effecten: de woordenschat is vergroot, kinderen voelen zich door dans- en dramales vrijer, jongens en meisjes gaan makkelijker met elkaar om. Het grappige is dat ook de culturele instellingen er wat aan hebben. Het conservatorium kan bijvoorbeeld stagiaires op de Koningin Beatrixschool kwijt, en sommige leerlingen van de Bavinckschool zijn cursist geworden bij Jeugdtheaterschool Rabarber."

**"De kinderen op deze acht Haagse scholen kijken echt uit naar de kunstlessen"**

### Kunstmagneet was een pilot van vier jaar, hoe gaat het verder?

"De scholen zijn alle acht doorgestaan als Kunstmagneetschool. Van de gemeente hebben we een overgangssubsidie gekregen voor de komende twee jaar; daarna zullen ze het zelf moeten gaan betalen. We bekijken momenteel hoe we op een andere manier aan geld kunnen komen. Maar gelukkig lopen de programma's en de lessen voorlopig gewoon door. Er is dit schooljaar een nieuwe school bijgekomen, een Kunstmagneetschool voor voortgezet speciaal onderwijs voor kinderen van acht tot achttien jaar met een leerachterstand. De bestaande multidisciplinaire leerlijnen [dans, muziek en theater] wordt daarvoor omgewerkt. De lessen moeten voor deze school wat doeneriger worden. We willen deze leerlingen ook kennis laten maken met het cultureel-maatschappelijk leven en ze stimuleren hun vrije tijd op een andere manier in te vullen dan tv-kijken of achter de computer

duiken. Je wil graag een vonk bij ze laten overslaan voor deze vakken! We hopen ook dat de leerlingen hiermee verder gaan als ze van school af komen. De contacten met culturele instellingen staan op deze school centraal, leerlingen kunnen er bijvoorbeeld stage gaan lopen. Daarnaast zullen we in 2006 op zoek gaan naar nieuwe basisscholen in Den Haag. Daar hebben we ontwikkelingssubsidie voor gekregen."

### Hoe bent u bij kunstmagneet betrokken geraakt?

"Op de middelbare school vond ik alleen de tekenles heel leuk, de andere vakken geloofde ik wel. Ik zat thuis altijd op zolder te rotzooien. Ik maakte beeldhouwwerken van lucifers waar ik verf overheen goot. Toen ik zestien was, ging ik naar de toelatingsdag van de kunstacademie in Den Haag, waar ik tot ieders verbijstering werd aangenomen. Na de kunstacademie heb ik vijftien jaar een meubelmakerij gehad samen met een compagnon. We hebben met veel plezier een lijn eettafels via interieurwinkels op de markt gebracht en ook een reeks attachékoffers van aluminium en kunststof. We maakten daarnaast kasten en tafels, unieke exemplaren. Maar op een gegeven moment was de keus: doorgroeien en investeren of stoppen. Omdat we allebei vader werden, was het belangrijk om vaste inkomsten te hebben. Ik kon toen bij het Utrechts Centrum voor de Kunsten, consultant beeldende vorming worden op de afdeling Onderwijs. Ik had de benodigde nascholing daarvoor, dus dat kwam goed uit. Drie jaar geleden kwam de vacature van Kunstmagneet langs en daar heb ik op gesolliciteerd. Het is heerlijk om weer in Den Haag te werken."